

Alleen met lege handen kun je elkaar de hand reiken

Paulus schrijft heel openhartig: „Nu ken ik onvolkomen“ (1 Cor. 13:12). Dat klinkt niet erg veel belovend. Wat koop je nu voor onvolkomen kennis? Toch zou dit voor ons wel eens een heel perspectiefrijke opmerking van de apostel kunnen zijn. Wij weten het vaak veel te goed:

Wanneer met elkaar debatterende christenen ieder voor zich heel nadrukkelijk gelijk zitten te hebben.

Wanneer twee groepen christenen na een ruzie uit elkaar gaan, ieder in naam van de waarheid.

Het zou een zegen zijn, wanneer we in zulke situaties tegen elkaar zouden zeggen dat ons kennen onvolkomen is!

Wat hebben we gemeenschappelijk?

Wanneer twee partijen serieus proberen hun verschil van mening op te lossen, zoeken ze eerst naar datgene waarin ze het samen eens zijn. Die gemeenschappelijke overtuiging is daarna uitgangspunt voor verder gesprek. Het valt op, dat die gemeenschappelijke overtuigingen altijd liggen in de sfeer van de *zekerheden*, nooit van de *onzekerheden*. Beide groepen formuleren het stellingsgewijs: we hebben samen de zekere mening dat! Het is voor ons beiden een onbetwifelbare waarheid dat... Het opstellen van zulke stellingen doet me denken aan het opstapelen van massieve brokken steen, waarvan je alleen maar vestingen kunt bouwen. Wanneer mensen die elkaar nog niet hebben gevonden, beginnen met samen een vesting te bouwen, eindigen ze tenslotte ieder in zijn eigen vesting. Wie begint met zekerheden die gemeenschappelijk zijn, en niet verder gaat eindigt met zekerheden die scheiding brengen.

De meest perspectiefrijke gemeenschappelijkheid waarin christenen elkaar kunnen vinden is die van een gemeenschappelijke *onzekerheid* en *verlegenheid*. In zo'n situatie van verlegenheid zijn we als christenen helemaal die we zijn: onvolkomen mensen die de wijsheid niet in pacht hebben. Mensen die volstrekt zijn aangewezen op Gods genade. Mensen die tegenover God met lege handen staan. Deze laatste positie is de meest beloftevolle, als het gaat om het oplossen van de onderlinge problemen. Alleen met lege handen kun je elkaar de hand reiken!

„Kennis maakt opgeblazen“ (1 Cor. 8:1). Ik heb mij er wel eens over verbaasd, dat ik in theologische debatten al argumenterende steeds meer overtuigd raakte van mijn eigen gelijk, en de tegenpartij van mijn ongelijk! Waarschijnlijk hebben we hier te maken met dat mechanisme van zichzelf opblazende kennis. Al debatterende peppen we onszelf op tot een stelligheid en zekerheid die onze maat van kennis verre te boven gaat. De onvolkomenheid van ons kennen verbindt ons met elkaar voor het aangezicht van God. Tot volkomenheid opgeblazen kennis drijft ons uit elkaar.

Bijvoorbeeld

Het afgelopen jaar beleefde ik op het terrein van gemeenschappelijke verlegenheid iets dat mij moed heeft gegeven. In een groep voorgangers bespraken we het probleem van echtscheiding in de gemeente. De Bijbelse gegevens hadden we snel op een rijtje: echtscheiding is volgens de Schrift alleen „toegestaan“ in geval van overspel. Of - in geval van een huwelijk tussen een gelovige en een ongelovige - als de ongelovige partner zich niet langer wil aanpassen aan de levensstijl van de gelovige. Met zulke gegevens in de hand kunnen theologen boven de vergadertafel zonder blikken of blozen een spelletje zekerheid spelen. Maar wat gebeurt er onder die tafel waaraan theologisch gedebatteerd wordt? Ik bedoel: wat gebeurt er in de sfeer van het pastorale contact tussen een voorganger en gescheiden gemeenteleden, waarin de voorganger iets gaat aanvoelen van de verdrietige ingewikkeldheid van een mensenleven? In die sfeer blijken de zekerste theologen weet te hebben van verlegenheid.

Wat uit die bespreking mij is bijgebleven en moed geeft? De ontdekking dat je in geval van verschil van mening over een bepaalde zaak soms verder komt als je het gesprek start op het punt van gedeelde verlegenheid. In zo'n verlegenheid kan God je samen verder leiden. Alleen samen met lege handen voor God staande kun je elkaar de hand reiken.

Olof de Vries